Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet



Eduskunta
Talousvaliokunta

**HE 207/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan käsittelyssä on hallituksen esitys laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä sekä laiksi innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annetun lain 3 §:n muuttamisesta (HE 207/2024 vp). Esitys koskee yhteisöverosta tehtävää hyvitystä, johon olisi oikeutettu yhtiö, joka toteuttaisi Suomessa tukikelpoisilta investointikustannuksiltaan vähintään 50 miljoonan euron arvoisen ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävän investoinnin.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa asiassa lausuntonaan seuraavaa.

Suomeen on tällä hetkellä suunnitteilla merkittävä määrä puhtaan siirtymän investointeja, joiden toteutumiseen kuitenkin liittyy epävarmuutta. Yritysten investointipäätöksiin ja investointihankkeiden toteutumiseen vaikuttavat lukuisat taloudelliset ja toimintaympäristöön liittyvät tekijät, ja yritykset tekevät investointipäätöksensä liiketaloudellisin periaattein strategiaansa perustuen. Valtion tarjoamien taloudellisten kannusteiden ja muiden toimenpiteiden avulla voidaan kuitenkin osaltaan vauhdittaa Suomeen sijoittuvia puhtaan siirtymän investointeja ja siten edistää ilmastotavoitteiden saavuttamista. Toteutuvilla investoinneilla on samalla myönteisiä taloudellisia, elinkeinopoliittisia ja työllisyysvaikutuksia niin kansallisella kuin alueellisella tasolla. Suomen talouden kasvun katsotaan edellyttävän yksityisten investointien kasvua.

Samanaikaisesti investointihyvityksen valmistelun kanssa työ- ja elinkeinoministeriö on valmistellut valtionavustukseen perustuvan tukiohjelman merkittäville, tukikelpoisilta kustannuksiltaan vähintään 30 miljoonan euron puhtaan siirtymän investoinneille. Tarkoitukseen on varattu 400 miljoonan euron valtuus vuoden 2025 talousarviossa (mom. 32.20.40.) hallituksen investointiohjelmaan sisältyvään elinkeinopoliittiseen varauksen käyttöön perustuen. Avustuksesta säädetään valtionavustuslain nojalla annetulla valtioneuvoston asetuksella, ja Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandin avustushaku on parhaillaan käynnissä.

Sekä avustusmuotoisen tukiohjelman että investointihyvityksen tavoitteena on edistää arvoltaan ja vaikutuksiltaan merkittävien puhtaan siirtymän investointihankkeiden toteutumista Suomessa. Investointihyvitys ja avustusmuotoinen tukiohjelma kohdistuvat suurelta osin samankaltaisiin investointihankkeisiin, saman sovellettavan EU:n valtiontukisääntelyn eli ns. kriisi- ja siirtymäpuitteiden perusteella.

Investointihyvityksen ja -avustuksen valmistelussa on pyritty varmistamaan tukiohjelmien ehtojen yhteneväisyys tarkoituksenmukaisilta osin. Kummankin tukiohjelman soveltamisala kattaa tuen investointeihin teollisuuden olemassa olevien tuotantoprosessien kasvihuonepäästöjen ja energiankulutuksen vähentämiseksi sekä tuen investointeihin eräille ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisen kannalta strategisille aloille, kuten akkutoimialalle. Avustusta ei kuitenkaan voida myöntää uusiutuvan energian tuotanto- tai varastointi-investointeihin, vaan avustuksena myönnettävä tuki kohdistetaan teollisiin puhtaan siirtymän investointeihin. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla uusiutuvan energian investointeja on edistetty muilla tuilla, erityisesti osana EU:n elpymis- ja palautumistukivälinettä (RRF) sekä energiatuella (uuteen energiateknologiaan ja vetyyn liittyvät investoinnit, uuden energiateknologian demonstraatiohankkeet).

Investointihyvityksen, avustuksen ja mahdollisten muiden tukien päällekkäistä kohdistumista samalle investointihankkeelle ja samalle yritykselle rajaavat valtiontukien ns. kasautumissäännöt, jotka koskevat tukien yhteistä euromääräistä yrityskohtaista enimmäismäärää ja enimmäistasoa suhteessa investointihankeen tukikelpoisiin kustannuksiin.

Avustusmuotoisen tukiohjelman tavoin investointihyvityksessä valtionapuviranomaisena olisi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla toimiva Innovaatiorahoituskeskus Business Finland, joka myöntäisi oikeuden hyvitykseen ja valvoisi hankkeiden toteutumista. Investointihyvityksen käyttö toteutettaisiin yhteisöjen tuloverotuksen yhteydessä ja sen toteutuksesta vastaisi Verohallinto. Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandista ja Business Finland -nimisestä osakeyhtiöstä annettuun lakiin (1146/2017) säännös, jonka nojalla Innovaatiorahoituskeskus Business Finland hoitaisi investointihyvitykseen liittyviä tukiviranomaisen tehtäviä.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että hallituksen esityksen mukainen investointihyvityksen valtionapuviranomaisen tehtävä on Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille annettava uusi tehtävä. Investointihyvityspäätökset on nykyisen valtiontukisäänte-lyn ehtojen vuoksi tehtävä vuoden 2025 aikana, mutta hankkeiden seuranta ja valvonta tulevat kestämään vuosia. Investointihyvityksen täytäntöönpanoon ei Innovaatiorahoituskeskus Business Finlandille ole varattu lisämäärärahaa, vaan tehtävä toteutetaan valtion talousarvion ja kehyksen puitteissa.

Liisa Lundelin-Nuortio
Neuvotteleva virkamies
Työ- ja elinkeinoministeriö